

Temaplan

Turstier og turveier i Narvik 2016 – 2019

NARVIK
KOMMUNE

Innhold

BAKGRUNN.....	3
Formålet med planen.....	3
Delmål.....	3
Konkrete utfordringer i planprosessen	3
Avgrensning.....	4
Planforankring.....	4
Virkninger av planen.....	4
Metode og prosess.....	4
Kartlegging og registreringer	4
Medvirkning.....	5
RAMMER OG DEFINISJONER	6
Turstier	6
Turveier	6
Turløyper (ski).....	7
Andre typer traséer	7
Informasjon.....	7
Skilting, gradering og merking.....	7
Avtaleforhold.....	8
TURKULTUR I NARVIK	8
Utsikten - Carl Gulbrandsons park.....	9
Taraldsvikelva, Elvedalen og Tøttadalen.....	9
Fossetua, Siksakveien og Fossen.....	10
Tøttaporten	10
Tøttadalen.....	10
Narviks sju byfjell	10
Fagernesfjellet.....	11
Narvikfjellene (Narvikfjellan)	11
STATUS DRIFT OG VEDLIKEHOLD - STIER OG TURVEIER.....	11
Vann og avløp.....	12
Enhet Veg og park.....	12
Kirkelig fellesråd.....	12
Private skiløypeanlegg	13
KRITERIER FOR VALG AV LØYPER OG TRASEER.....	14
Nærhet til befolkningskonsentrasjon	14

Løypestruktur	14
Estetikk	14
Kulturminner og gamle ferdselsveier	14
Spesielle attraksjoner	14
Nye grupper	14
Vanskelighetsgrad	14
Flerbruk og lavterskel	14
Grad av opparbeiding	14
Grunneier	14
INNSPILL	15
STI- OG LØYPENETTET OMRÅDEVIS	16
NARVIKHALVØYA (Áhkkánjárga)	16
Hovedgrep	16
ANKENES – HÅKVIK (Onká – Ginnasluokta)	18
BJERKVIK (Rahkka)	19
Hovedgrep	19
Trafikksikkerhet og kryssing E6	19
UTFARTSOMRÅDENE OG PARKERING LANGS HOVEDVEINETTET	20
E 10 Herjangsfjellet – Fv 829 Saltvatnet	21
HANDLINGSPLAN - PRIORITERTE PROSJEKTER	23
Prioritering av turvei-prosjekter	23
Prioritering av tursti-prosjekter	23
ANLEGG OG DRIFT - ORGANISERING OG FINANSIERING	24
Spesielt om sanitære behov og hygiene	24
Finansiering	24
Skjøtsels- og vedlikeholdsplan	25
Vedlegg 1 OM STIENS RETTSVERN	26
Retten til å ferdes	26
Hevd	26
Arealplanlegging	26
Adgangen til å legge til rette	26
Allemannsretten	26
Naturvennlig tilrettelegging	27
Kulturminner	27
Grunneieravtaler	27
Vedlegg 2 AVTALE OM TURSTIER OG SKILØYPER	28
Vedlegg 3 AVTALE LEIE AV GRUNN TIL SKILØYPE OG TURVEI	31

BAKGRUNN

Et sammenhengende og attraktivt sti- og løpesystem er et viktig fellestiltak og er en del av infrastrukturen i samfunnet. Grønne lunger mellom boligbebyggelse, butikker, skoler, nærturområder og viktige servicefunksjoner er en viktig del av kommunens bærekraftig arealforvaltning. Disse områdene skal i størst mulig grad ha universell utforming, og være tilgjengelig for allmenheten for møtepunkter, lek og rekreasjon. Tilrettelegging for differensierte nett av stier, løyper og ferdselsveger vil være viktig i slik sammenheng. Det er viktig at løypenettet forvaltes slik at det ivaretar opplevelsesverdier, hensyn til kulturmiljø, biologisk mangfold og ulike brukergrupper av utmarka.

Gjennom Friluftsmeldinga Meld. St. 18 (2015–2016) Friluftsliv — Natur som kilde til helse og livskvalitet ønskes det å legge til rette for at enda flere skal gis mulighet til å drive med friluftsliv. og dermed også bidra til at friluftsliv er en kilde til bedre helse og høyere livskvalitet. Meldingen omfatter tiltak og føringer innenfor både motivering og rekruttering til friluftsliv, og innenfor forvaltning av områder for friluftsliv. Friluftsliv i nærmiljøet skal prioriteres, og barn og unge er prioriterte målgrupper. I satsningen på nærfriluftsliv er det viktig å ta vare på og videreutvikle grønne strukturer i byer og tettsteder. Det er kommunen som skal legge til rette for at det er mindre enn 500 meter fra bolig til nærmeste grøntområde eller turveinett.

Planen er nødvendig for å kunne motta økonomiske tilskudd.

Formålet med planen

Gode turstier og turveier skal øke attraktiviteten for innbyggere og tilreisende turister.

- å identifisere klassiske turstier og turveier og avdekke behov for tiltak
- å sikre attraktive turområder og turruter mot omdisponering for framtida
- å vektlegge lik utforming og naturvennlig tilrettelegging, også når det gjelder informasjon.
- å legge fram beslutningsgrunnlag for prioriteringer av anlegg og tiltak for friluftsliv

Delmål

- Gi oversikt, vurdere og beskrive standarden på eksisterende sti- og turveinett
- Foreslå nye stier og veier som bør etableres
- Avklare grunneier og avtaleforhold
- Foreslå løsninger vedrørende ansvar og oppgavefordeling mellom kommune og frivillige organisasjoner om tilrettelegging, oppgradering, drift og vedlikehold
- Foreslå finansiering
- Definere ulike kategorier stier og turveier
- Angi standard for skilting og merking
- Foreslå en standard grunneieravtale
- Foreslå en strategi for markedsføring av rutene

Konkrete utfordringer i planprosessen

Det er behov for å sikre infrastruktur for å gi alle, uavhengig av bosted og funksjonsnivå, lett tilgang til friluftsliv. Det er en utfordring å

- sikre og videreutvikle grøntarealer, grønne korridorer og forbindelseslinjer både for gående og syklende
- sikre god tilgang på områder for rekreasjon og lek
- bevare, videreutvikle og etablere grønne områder i sentrum og tettsteder

Sti- og løypeplanen tilsvarende tidligere handlingsprogram for turfriluftsliv.

Avgrensning

Sti- og løypenettet i Narvik og regionen består av en rekke forskjellige stier, turveier, anleggsveier, landbruksveier, hytteveier, lysløyper, skiløyper så vel som gamle ferdselsveier. Selv om planen er avgrenset til i hovedsak å gjelde turstier og turveier, er det ved prioritering av tiltak lagt stor vekt på at løypene også skal kunne brukes på vinteren.

Klassifiseringa av sti- og løypenettet tar utgangspunkt i tilrettelegging og standard. F. eks lysanlegg, vinterbruk eller tilpasning til bestemte grupper kommer som spesifikasjoner til hovedinndelinga. Inndelinga omfatter stier for sommerbruk, skiløyper, veier, spesialløyper og belyste stier og løyper (lysløyper). Under anleggsgrad og vedlikehold beskrives stiens eller løypas standard og retningslinjer for vedlikehold og vinterpreparering.

I denne planen opererer vi med turveier og turstier som hovedkategori for barmarksbruk. Enkelte turstier fungerer som skiløyper på vinteren og krever derfor noe ekstra tilrettelegging om sommeren. Vi har derfor også tatt med kategorien for turløyper (ski) i planen, ikke minst fordi det å legge tursti og skiløype i samme trasé minsker inngrep og belastning på naturen.

Øyjord er ikke omfattet av planforslaget.

Planforankring

Planen inngår som en del av kommunens plansystem, og planstrategi. Temaplanen må sees i sammenheng med kommuneplanens samfunnsdel og arealdel, samt kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse og plan for sammenhengende sykkelveinett.

Virkninger av planen

Sti- og løypeplan er en temaplan. Det vil si at den er ikke juridisk bindende, men skal være retningsgivende for kommunens saksbehandling. Planen skal legges til grunn i framtidige planprosesser.

De registrerte turruter og –områder arkiveres i kommunen database og Nasjonal database for turruter. Med tanke på prioritering av spillemidler til idrettsanlegg og friluftslivsanlegg vil planens tiltaksdel inngå i kommunedelplanen for fysisk aktivitet og naturopplevelser.

Metode og prosess

Bystyret vedtok prosjektplanen i sak 003/15, Temaplan for stier og løyper i Ofoten den 5.2.2015. Prosjektledelse har vært Midtre Hålogaland friluftsråd. De har hatt ansvar for medvirkning, informasjon, registrering av løyper og stier, samt kart. Det har vært en administrativ tverrfaglig sammensatt prosjektgruppe med representanter fra veg og park, kultur og areal- og samfunnsutvikling. Det har i planprosessen vært vektlagt medvirkning fra ulike brukergrupper. Det har vært opprettet arbeidsgrupper og referansegrupper med grendelag, grunneierlag, innbyggere, idrettslag, næringsdrivende, løypelag og hytteiere.

Kartlegging og registreringer

Behovet for oversikt over status for turruter og turveger var stort. I kartleggingsdelen er det foretatt registreringer av data slik

- turrutene er registrert med GPS og det er samlet inn andre egenskaper i terrengetegenskaper ved hver rute er registrert etter Kartverkets produktspesifikasjon TurFriluftsruter_2-5-1 (sosi 4.5)

Registreringene er sammenfattet og

- presentert områdevis i skjema og kart i denne rapporten
- lagt inn med unike nummer og kodede egenskaper på et eget exel-skjema som friluftsrådene i Nordland har utviklet sammen med Nordland fylkeskommune for formålet

Kartleggingene har blitt registret i database både hos kommunen og nasjonal database for tur- og friluftsruter. Turløyper vises også i kommunens 3D kart.

Medvirkning

Det er lagt vekt på å involvere innbyggere, lag og foreninger og det er sendt ut informasjon til de store grunneierne, grunneierlag, løypelag og idrettslag. Et enkelt elektronisk skjema for innspill ble lagt ut på friluftsrådets nettside og markedsført i sosiale medier og ulike kanaler.

Det ble arrangert innspillseminar 26.03.2015. Oppmøte fra ulike lag og foreninger var godt, og i gruppearbeidene ble det tegnet inn innspill på kart. Det har vært avholdt åpent møte 2.6.2015, hvor ulike interessegrupper var invitert til å gi sine kommentarer og synspunkter på løsninger. Innkomne innspill er tatt med og prioritert ut fra beskrevne kriterier for utvelgelse og prioritet. Det er ikke mottatt innspill der noen ser for seg å bidra økonomisk eller i form av arbeidsinnsats. Det er heller ikke mottatt innspill fra de store grunneiere. Rapporten og forslagene til prioriteringer i planen er ikke meldt formelt til eller forhandlet med de aktuelle grunneierne. Det blir tema for oppfølging av planen.

Til venstre : Fossestuen restaurant øverst i Elvedalen under Taraldsvikfossen hadde flott fjordutsikt. Herfra gikk ruta videre opp Siksakveien til over fossen og innover marka mot Tøttadalen.

Til venstre : Gulbrandssons park har vært i fokus i snart 100 år. I februar 1945 la Narvik Vel fram plan for reparasjoner og tilrettelegging etter krigens slitasje. I 1947 ble planen justert med festplass, utstillinger, lysfontene, vandringsveier og kvileplasser, slyngvea og akvarium i Vassvika.

Til Høyre: Skistua ble bygd ved Fjellveien i 1932. Seinere kalt Fjellstua ved Skistadion. Revet i 2014.

RAMMER OG DEFINISJONER

Turstier

I turfriluftsliv er begrepet stier brukt om veier for ferdsel om sommeren og kan deles opp i tre kategorier, etter funksjon, tilrettelegging og vedlikehold.

Kategori	Beskrivelse	Anleggsgrad og vedlikehold
Sti	- småstiene er dannet ved dyr og menneskers tråkk, kan være får etter gammel ferdsel - de kanaliser ferdsel i naturen og er tilbud utenom det tilrettelagte stisystemet	- smale, tydelige tråkk på naturbotn og tørt terreng, ofte på partier slitt ned jord, grus eller fjell - bredde under 0,5 m - på fast mark, men er ikke nødvendigvis "tørre" - enkle opparbeidelses- og ryddetiltak for å unngå gjengroing - enkle tiltak ved bekker og våte partier - skiltes ikke
Tursti	- er ofte naturlig dannet - gamle ferdelsårer til setre, hytter, voller eller dannet i nyere tid - er forbindelser i deler av markaområdene og i deler av grønstrukturen, langs sjøen, osv. - bør være lett framkommelig	- tradisjonelle enkle anlagte stier med god terrengtilpasning - naturlig preg, større ujevnheter tas bort - bør gå på fast mark - bredde 0,5 – 1,2 m - klippes og steinsettes ved bekker og våte partier, - bruer bygges eller rør legges ned ved behov - grus eller fløss, fiberduk og geonett om nødvendig - ryddes og skiltes
Hovedsti	- er anlagt som sti, evt. restaurert gammel ferdelsveg i marka - utgjør hovedforbindelser i nærturområdene, til lagseide hytter, bevertningssteder og viktige turmål - lett framkommelig uten for bratte partier - kan utgjøre ledd i nett av lysløyper / belyste stier	- opparbeidete og vedlikeholdte stier av høy standard - bredde 1,2 – 1,5 m - bygges opp med fiberduk og armering ved behov - toppdekke - barnevognvennlig, enkelte er handikapvennlig - er gjennomgående "tørre" - opparbeides, men bør få et "grodd" preg - klipper/steinsetting eller bruer over bekker og våte partier - stikkrenner ved våte partier - ryddes og skiltes

Turstier er primært for ferdsel til fots. Traséen er ryddet, merket og med liten tilrettelegging. Turstier er oftest knyttet til natur- og friluftsområder. Framkommelighet i forhold til en vanlig sti, er forbedret ved at overvatn er leda bort, det er bygd klopper/mindre bruer.

Nærmere spesifikasjoner

Lys	Hovedsti kan ha belysning
Bredde Anbefalte mål	Samlet ryddbredde (bruksbredde + kanter) 2 m. Bruksbredde 1-1,5 m. Andre mål kan benyttes
Min. lengde	Ingen krav
Avtaleperiode	10 - 20 år skriftlig avtale
Krav om tinglysing	Nei

Turveier

Turveier er flerfunksjonelle traséer med høy utnyttingsgrad for ferdsel til fots, med tursykel, barnevogn eller rullestol. De har stor grad av opparbeiding, gir god framkommelighet, tåler kjøring med maskiner og har fast og jevnt toppdekke. Partier kan være spesielt tilrettelagt for rullestol/ rulleski gjennom asfaltering. Veiene er ryddet, merket og skiltet. Helårsbruk ønskelig. Ved asfaltering min. 4 m bredde, asfaltbredde 2,5 m, resten grus. Hvis skiløype, min. 4 m helst 5-6 m (plass til preparering).

Nærmere spesifikasjoner:

Lys	Bør være belysning
Bredde Anbefalte mål:	Samlet ryddbredde (bruksbredde + kanter) 4-5 m. Bruksbredde 2,5-3 m. Andre mål kan benyttes
Min. lengde	2 km (1 km i spesielle tilfeller).

Avtaleperiode	40 år skriftlig avtale, 25 år i spesielle tilfeller
Krav om tinglysing	Ja

Turløyper (ski)

Turløyper er traséer for turgåere på ski som er ryddet og gjort godt framkommelig for skiløpere, for løypemaskiner og nødvendig utstyr for vedlikehold. De har større grad av opparbeiding av grunnen enn en tursti (god bæreevne), har jevnt toppdekke og er normalt grøftet/har stikkrenner. Ikke tilrettelagt for trening eller konkurranser.

Nærmere spesifikasjoner

Lys	Bør være belysning
Bredde	Samlet ryddebredde (bruksbredde + kanter) 6-8 m. Bruksbredde 3-4 m andre mål kan benyttes.
Min. lengde	2 km
Avtaleperiode	40 år skriftlig avtale, 25 år i spesielle tilfeller
Krav om tinglysing	Ja

Andre typer traséer

I tillegg til turstier og turveier åpner planen for prosjekter som stier for terrengsykling, bruprojekt, opparbeiding av parkeringsplasser, skilting, rasteplasser, gapahuker, fotosteder, etc.

Ved tilrettelegging av turveier, løyper og stier henvises det til Kultur og kirkedepartementets veileder av 2008.

Informasjon

Ulike turplanleggere er vurdert med tanke på å markedsføre turstiene og turveiene i kommunen. Friluftsrådet har brukt turportalen Godtur.no. Det er gratis å legge inn ruter på portalen, og brukerne kan laste ned kart, rutebeskrivelse og GPS-filer. NOT har lagt ut sine ruter på UT.no.

Som en del av informasjonsstrategien i denne planen er det også ønskelig at det utarbeides rutebeskrivelser som presenteres på internett, rett i kartet og nasjonal portal. Denne oppgaven skal ivaretas av løypeholder, gjerne i samarbeid med friluftsrådet. I framtida vil Kartverkets digitale kart tjenester være løsningen, da bygd på de data som er lagt i den nasjonale turrute databasen.

Skilting, gradering og merking

God brukervennlighet og sikkerhet i løypenettet fordrer god skilting og merking. Det er viktig at det felles standarder for skilting og merking, dette gjør det mer brukervennlig.

Standarden til det nasjonale Turskiltprosjektet er fra 2015 tatt i bruk i Ofoten. Løypene graderes med fargekoder ut fra vanskelighetsgrad, og graderinga tydeliggjøres på retningsskiltene med ulike farge på piktogrammene.

Merking underveis utføres med maling (punktmerking), varding og merkepåler etter instruks for Turskiltprosjektet. Merking bør være diskret, men mulig å se fra merke til merke uansett hvilken vei man går. Denne merkeinstruksen skal fungere som et verktøy for de som skal tilrettelegge stier og turveier i regionen, og bygger på Merkehåndboka mai 2013 som kombinerer Innovativ fjellturisme standarden for merking av løyper og standarden til DNT, Forbundet Kysten og Friluftsrådernes Landsforbund.

	Passer for	Høydemeter
	- Nybegynnere - Krever ingen spesielle ferdigheter - I hovedsak kortere turer - I de tilfeller hvor det er tilrettelagt for rullestolbrukere, barnevogn, merkes dette med eget symbol	< 300 m
	- Nybegynnere - Middels godt trente turgåere - Grunnleggende ferdigheter	< 400 m
	- Erfarne turgåere - God utholdenhet - Krever godt turustyr og gode fjellsko	< 1000 m
	- Erfarne fjellfolk - God utholdenhet - Krever godt turustyr og gode fjellsko - Kunnskap om kart og kompass	Ingen maks

Bildet til venstre viser forslag på informasjonstavle ved start av sti, men bilde til høyre viser retning- og graderingskilt.

Avtaleforhold

Det anbefales at det inngås skriftlig avtaler mellom partene ved leie av grunn eller bruk av traser. Dette vil sikres retten til partene. Det anbefales bruk av avtaleformularet ble utarbeidet i 1991 av Norges Skogeierforbund og Friluftslivets Fellesorganisasjon i fellesskap. Formuleringene er godkjent av Kulturdepartementet for bruk i forbindelse med søknader om tippemidler. Direktoratet for naturforvaltning har godkjent avtalen for bruk i forbindelse med søknad om tilskudd fra statlige friluftslivsmidler. Forslag til avtaleutkast ligger som vedlegg til planen.

TURKULTUR I NARVIK

Promenadeveier og vakre steder er viktige for en by. Både i Bergen, Ålesund, Hammerfest, Tromsø og Bodø bygde man tidlig slike veier for allmuens naturopplevelser, og tilrettelegginga av grønne områder, vandringsveier og turstier startet umiddelbart etter etableringa av Narvik by.

I Narvik har forvaltning av grøntområdene, turstiene og turområdene en spesiell tradisjon. Narvik bys spesielle historie gjenspeiles også i forhold som gjelder grunneierskap. Da byen ble etablert kjøpte staten ved NSB og LKAB arealer for å hindre spekulasjon. I dag eier Jernbaneverket, Statskog og Statsbygg sammen med LKAB ved AS Taraldsvik det meste av den klassiske grønnstrukturen og utmarka. Langt på vei ble arealbruk og tilrettelegging av grøntområder og aktivitetsområder løst mellom NSB/Statens eiendommer og LKAB, gjennom skjønner rundt allmenne behov. Så langt man kjenner til foreligger det ingen skriftlige avtaler. Narvik kommune har eid en del sentrale grøntområder. Etter år 2000 er mange av disse overført til kommunens eiendomsselskap Narvikgården AS.

Fagernes var den største gården i fjorden, og i byens barndom var landskapet åpent med jorder og beiter; Fagernes, Narvik, Framneslia og Taraldsvik. Taraldsvikbrua ble bygd i 1901, dagens bru i 1955. Tida 1920 – 1940 var prega av regulering, byggevirkosomhet og arbeidet med å skape en penere by. Frydenlundbrua mellom Torget og Frydenlund stod ferdig i 1928 og var et sentralt element i arkitekt Sverre Pedersens reguleringsplan for Narvik av 1926.

Oberst Carl Gulbrandson arbeidet for å skaffe byen parker og grøntanlegg, og i 1924 stiftet han Narvik Vel. Flere tusen trær, både gran, furu og lerk, ble plantet, og i dag er denne skogen markant innslag i byen. Gulbrandson fikk Furuholtet mellom Finnbekken og Taraldsvik sikret mot utbygging og anla en storslått park.

Krigen ga Narvik hard medfart, og byens allmenninger ble tatt i bruk til andre formål. Spor etter Narvik 1940- 1945 fins i dag mange steder i terrenget; i byen, i Bjerkvik og på Bjørnfjell. I etterkrigstida ble bruene og parkanleggene fra før krigen satt i stand og nye ble oppgradert og anlagt i forbindelse med de mange monumentene som ble anlagt for å minnes krigshandlingene og freden.

Narvik kommune, NSB og LKAB har hatt mange gartnere og drivhus som leverte blomster, stauder og prydbusker til byens mange parker. De største er Kirkeparken på Frydenlund, Torgparken med fonteneanlegget, Valhallparken ved Sjøbakken, Gulbrandsens park og Elveparken langs Taraldsvikelva. Gravlundene inngår i grønnstrukturen. Narvik har hatt ord på seg for sine vakre velstelte parker og grøntområder.

Utsikten - Carl Gulbrandsens park

Oberst Carl Gulbrandson fikk Furuholtet mellom Finnbekken og Taraldsvik sikret mot utbygging og anla i regi av Narvik Vel en storslått park på 1920-tallet.

Under 2. verdenskrig bygde tyskerne soldatbrakker og kommandantbolig samt tilfluktsrom, stillinger og løpegraver rundt hele parken. Parken ungdomsskole er anlagt på nordsida av området. På Utsikten er ei kobberplate med fjelltoppene som omkranser Narvik by innrissa med siktlinjer, navn og høyde over havet. Bak bronsestatuen Rallaren fra 1959, går turveien opp til Utsikten. Narvik Skogråd oppgraderte skogen i parken på 90-tallet. Narvik Soroptimistforening anla turveien i 2007 da de gjennomførte en opprusting av parken med midler fra Narvik Vel og samarbeid med Narvik Aktiv og Narvik skogråd.

Taraldsvikelva, Elvedalen og Tøttadalen

I Narviks elvepark er det anlagt stier og gangveier langs Taraldsvikelv fra fjorden/ Taraldsvikjordet til E6 i samarbeid mellom Taraldsvik Vel og Narvik kommune. Dette er forankret i Narvik Park- og friluftsnemnds vedtak i sak 9/1987 om «Grøntanlegg langs Taraldsvikelva» og avtale med AS Taraldsvik, LKAB Eiendom av februar 1987.

E6 må krysses og vandringa passerer den velstelte og fredelige kirkegården opp til to flotte steinhvelvbruer. Den nederste ble bygd under den andre anleggsperioden til Ofotbanen (1898 – 1902). Stasjonsveien går på den øverste brua (anlagt som jernbanebru i første anleggsperiode.) Sommeren 1887 satte kronprins Gustav sitt navnetrekk på østre brukar.

Narviks bidrag i Skulpturlandskap Nordland ble designet av den anerkjente kunstneren Bård Breivik (1948-2016) med kunstverkene «Uten tittel» i Elvedalen. Kunstneren ville aktivere dalen til et sted for sansemessig erfaring. En portal i rød granitt var planlagt der elva møter fjorden. Da vann- og avløpsenheten bygde en pumpestasjon på lokaliteten ble installasjonen midlertidig plassert, og der har den stått siden. Øverste installasjonen, ei søyle i lys granitt, står i elva nedenfor Fossestua.

Hentet fra skulpturlandskap.no

Fossestua, Siksakveien og Fossen

Siksakveien er en tørrmurt vandrevei opp til Taraldsvikfossen som ble bygd i 1914 som atkomst til demningen og rørgata. Fossestua og Fossestuen Restaurant var Porten til Tøttadalen helt til Reinveien ble bygd i 1992. Selv om Siksakveien ikke er vedlikeholdt, er den i relativt god stand.

Tøttaporten

Til Tøttaporten, Fossen og Minikraftverket kommer du via Fosseveien, Elgveien, Hareveien og Reinveien. Her er panoramautsikt over byen, Ofotfjorden og fjellene rundt, og herfra starter rutene innover Tøttadalen eller til fjells. Området bærer preg av mange aktører og manglende koordinering. Informasjonstavlene som er satt opp har ulik utforming og profil, og publikumstoletter mangler. Taraldsvikfossen Kraftverk og Vannbehandlingsanlegg sikrer byen reint vatn og elektrisitet. Sommerstid sendes en vannsøyle 70 meter opp i lufta to ganger daglig.

Tøttadalen

Dette er et populært turområde med flere turstier og omtales ofte som Narviks bymark. Den mest brukte turstien starter i dag ved minikraftverket og vannbehandlingsanlegget ved Taraldsvikfossen øverst i Reinveien. Det er adkomster også fra Kobberstadløypa og stier som starter ved Skistua, Furumoen og ved Djupvik. Fra Taraldsvikfossen er det ca. 15 minutters gange til Førstevatnet og derfra ca. 45 minutter til Pumpvatnet. Løypeområdet ligger hovedsakelig på LKAB AS sin grunn.

Førstevatnet var opprinnelig overføringsmagasin for vannforsyninga i Narvik by, og demningen tilhører Narvik kommune. Vannet har liten gjennomstrømning, og utløpsbekken renner utenom bebyggelsen på nordsida av Narvikhalvøya. Sist på 90-tallet ble lekkasjene på dammen reparert i et samarbeid mellom Narvik kommune, Naturvernforbundet og Narvik og Omegn Turistforening. Til byjubiléet i 2002 ble det bygd grillplasser, gapahuker og do. I 2007 anla Narvik skiklubb ny trasé fra fossen til Langmyra, og friluftsrådet anla ny turvei som ble lagt fra Langmyra over Isgjerdet til Førstevatnet. Pumpvatnet (Andrevatnet) er oppdemt som drikkevannsmagasin til Djupvik.

Narviks sju byfjell

Narvik har mye fjell, og ingen andre byer i Norge kan du gå fra fjorden til fjells over 1.400 moh., på natursti, slik du kan gjøre i Fagernesfjellet, Taraldsvikfjellan, Ankenesfjellet og Hardhausen er nære *byfjell*. Også Tøttatoppen, Sovende Dronning og Beisfjordtøtta er *byfjell* du ser og kan gå til fra byen.

Fagernesfjellet

Narviks byfjell nr. 1 er heimfjellet, eller Fagernesfjellet. Med Fjellheim, Fagerlibakken, Fagernestoppen, Mørkholla og Tredjetoppen, vandrestier, utsiktspunkt, fjellheisen og alpinanlegg er fjellet et allsidig nærfriluftsområde året rundt. Hagebakken ved museet. Fjellheim restaurant åpnet i 1931 med plass til 100 gjester, men brant ned i mai 1940 etter granattreff. Skistua ved Fjellveien (revet 2014) ble bygd av Narvik skiklubb i 1934 og ble et kjært besøksmål. Gondolbanen til Fjellrestauranten på 656 moh. ble bygd i 1957. Narvikfjellet skisenter som driftes av Narvikfjellet AS har 13 nedfarter, 6 skiheiser, skitrekk og gondolbane. Fagernesfjellet kunne bokstavelig talt bestiges fra fjorden via stier fra Fagernes og Kleiva. Stier fra Henryveien gikk ned til jernbanelinja og derfra var det sti og trapper ned til Havnebygget.

Terrenget er bratt, og slitasje kombinert med flomvatn gir fort erosjon som skader naturstier. Mange har påpekt behovet for friluftsmessig forvaltning av stinettet og innfallsportene.

Narvikfjellet er et begrep som Narvikgården AS og Narvikfjellet AS har tatt i bruk i markedsføringa av alpinanlegget og nå også bolig- og hytteprosjekter i Fagernesfjellet.

Narvikfjellene (Narvikfjellan)

Narvikfjellene, (Narvikfjellan), tilsvarer navn som Saltfjellet – Svartisen, Breheimen, Jotunheimen, og andre kjente fjellområder. Begrepet ble tatt i bruk av Den Norske Turistforening om fjellheimen langs riksgrensa fra Troms fylkesgrense til Hellemobotn i Tysfjorden i sør, dvs. løype- og hyttenettet til Narvik og omegn turistforening, NOT.

Narvikfjellene fra UT.no slik begrepet brukes i værmeldinger i riksmidia.

NOT ble stiftet i 1902 og fikk i gang merking av turruter i samarbeid med jeger- og fiskeforeningen og Gratangen turiststasjon. I dag har NOT 28 hytter på 14 steder og vel 4 000 overnattinger på hyttene per år.

Bjørnfjell har hatt en helt spesiell plass i Narvik by, både som hytteområde og utfartsområde. Fram til 1984 var Ofotbanen med sine stasjoner atkomst til hyttene og turrutene i denne delen av fjellheimen. Toget som møteplass betydde mye for Narvik bys identitet. I 1984 ble E10 fra Trældal til Riksgrensen åpnet og selv om toget fortsatt stopper på stasjonene Rombak, Katterat, Søsterbekk og Bjørnfjell bruker de fleste bil til fjells.

STATUS DRIFT OG VEDLIKEHOLD - STIER OG TURVEIER

Det finnes et spekter av klassiske stier og tilrettelagte skiløyper i Narvik, med ulik grad av tilrettelegging. Narvik Vel, Taraldsvik Vel, Narvik kommune, Statskog, Jernbaneverket, LKAB, frivillige organisasjoner (spesielt NOT/DNT), velforeninger, grunneiere og andre har bidratt til dette gjennom historia. Med unntak av NOTs løypenett og idrettslagenes lysløyper og alpinanlegg har ingen klassiske stier og løyper i Narvik en driftsansvarlig/ en løypeholder. De siste ti årene er det kommet flere nye brukere ut på stiene, som for eksempel stisykling som kan medføre ny

former for slitasje med tanke på erosjon og ødeleggelser. Det er stort behov for målsettinger, forvaltning og driftsansvar for løypene.

Kartlegginga viser videre at mange av de klassiske stiene og turområdene i Narvik ikke er sikret for framtida, hverken med avtaler eller gjennom plan- og bygningsloven. Turruter og vandringsløyper i og rundt Narvik by har ingen driftsansvarlige, områdene gror igjen og er utsatt for inngrep og innskrenkninger, det gjelder både arealene og atkomstene.

NOT/DNT står for skilting, merking og vedlikehold av sine vandreruter. Narvikfjellet AS har vist interesse for å ta ansvar for drift av turruter og løyper i Fagernesfjellet og Tøttadalen.

LKAB, Statsbygg, Statskog Jernbaneverket, Narvikgården AS og Narvikfjellet AS eier til sammen det meste av arealene som ikke er bebygd. I et framtidig arbeid med attraktive turstier og turveier vil samhandling mellom de offentlige og private grunneierne være en forutsetning for suksess.

Vann og avløp

I Narvik som i de fleste byer fungerer infrastrukturen til VAR-anlegg også som viktig grønnstruktur med stier, turveier og skiløyper. Atkomsten til Tøttadalen via Siksakveien og siden via Reinveien, er bygd for å sikre atkomst til vannforsyningsanlegg. Siden 1914 har dette vært hovedatkomst til marka og fjellet, og løyper har vært lagt på traséene for vannledningene til Pumpvatnet og Fornesvatnet. Førstevatnet er demt opp som vanninntaksdam og fungerer i dag som et lett tilgjengelig friluftsområde. Det er et stort potensiale for kommunen i å utvikle flerbruk med god estetikk, parkering og løypetraséer. Rimelige løsninger for f. eks. toaletter for publikum kan etableres tilknyttet vannrensestasjoner og avløpsstasjoner.

Enhet Veg og park

Veg og park har ansvaret for offentlige opparbeidede parker, offentlig opparbeidede grøntanlegg, offentlige lekeplasser, osv. Veg og park ivaretar drifta av Ornesvika friluftsområde samt Utsikten oppe ved Tøttaporten.

Kirkelig fellelsråd

Gravplassene i Narvik er vakre grøntanlegg og er mye brukt og verdsatt av byens befolkning og tilreisende, og publikum legger turen jevnlig innom gravlundene. Narvik nye gravlund er en del av Elvedalen og brukes som snarvei mellom Taraldsvik og Furumoen / Fossestua. Vinterstid blir alle gravplasser og parkeringsarealer brøytta og strødd. Parkeringskapasiteten er tilfredsstillende. Inntektene til drift og vedlikehold kommer i hovedsak fra Narvik kommune.

Oversikt gravplassarealer i Narvik kommune

Navn	Gårdsnr.	Bruksnr.	Areal m ²
Beisfjord kirkegård	44	101	4207
Bjerkvik kirkegård 1	10	418/86	15 666
Hergot gravlund	29	5	4 677
Håkvik gravlund	47	65	18 762
Narvik gamle gravlund	39	1454	8 825
Narvik nye gravlund	39	1541	32 035
Narvik østre gravlund	38	28	39 546
Skjomen kirkegård	64	14	3 889
Vidrek gravlund	81	55	3 155

Sum areal			130 762
Sum areal sentrum			80 406

Private skiløypeanlegg

Ankenes Skiklubb, Beisfjord IL Bjerkvik IF Ski, Herjangen Ski- og Løypelag AL og Narvik Skiklubb drifter skiløypeanlegg, se oversikten under.

Løype	Løypeeier	Lengde, km	Driftstilskudd
Ankenes	Ankenes skiklubb	25	22 621
Beisfjord	Beisfjord Idrettslag	7	72 391
Bjerkvik	Bjerkvik Idrettslag Ski	7	46 099
Herjangsfjellet	Herjangsfjellet Tur- og Løypelag AL	42	0
Kobberstadløypa	Narvik skiklubb		27 814

Narvik kommune gir lagene tilskudd til drift av anlegg inkl. strømtilskudd. Siden Bjerkvik og Beisfjord har flere anlegg, framgår fordelinga av tilskudd til de enkelte anlegg i oversikten.

KRITERIER FOR VALG AV LØYPER OG TRASEER

Nærhet til befolkningskonsentrasjon

De fleste velger stier og løyper framfor å gå i terrenget. Dette gir muligheter til å lede publikum utenfor sårbar natur og beiteområder. Det er et mål å begrense bruken av bil, og *Nærfriluftsliv*, nærhet til befolkningskonsentrasjoner (hus eller hytter) er et kriterium ved prioriteringer. I utfartsområder er trafikksikre atkomster fra veg og godt tilrettelagte parkeringsplasser viktig.

Løypestruktur

Rundløyper er bedre enn løyper der man må gå samme vei tur-retur. Gode atkomster og korridorer for å komme seg inn og ut på hovedstier, også for å sikre god fordeling langs traséen.

Estetikk

Visuelt attraktive løyper; langs elver, vatn eller fosser, i skogen, med utsikt og panorama, med spesielle fjellformasjoner eller attraksjoner og som gir følelse av å være i inngrepsfri natur.

Kulturminner og gamle ferdselsveier

De fleste turgåere vil ha glede av kulturminner langs ruta. Traséer som ligger i tilknytning til kulturhistoriske miljø er positivt. Løyper der man kan knytte opp historier eller sagn gjør ei rute og en tur spennende, spesielt om det finnes informasjon..

Spesielle attraksjoner

Turer med severdigheter innen flora, fauna, geologi, jordbruk, industri, o.l.

Nye grupper

De siste årene har nye grupper og utstyrsbaserte aktiviteter økt. Sti- og terrengsykling utøves med fart som medfører risiko og trafikkfarlige situasjoner. Sykling i bratt terreng kan medføre slitasje og erosjon på naturstier, spesielt i fuktige partier og i bratt terreng. Klassiske vandruter har fått hard medfart. De nye trafikantenes behov bør løses ved å etablere egne nye traseer.

Vanskelighetsgrad

Erfaringsvis går gamle stier alltid på beste trasé, og gamle vandrestier, spesielt stier i bratt terreng, bør derfor gis særskilt beskyttelse. Nye stier bør ikke tilrettelegges i for bratt terreng. Det er lagt vekt på en kombinasjon av stier og veier av ulike vanskelighetsgrad og lengde.

Flerbruk og lavterskel

Trasévalg må planlegges for tilrettelegging for flest mulig brukere og funksjoner. Dette kan være:

- Trasé som stimulerer til idrett og friluftsliv for alle inkl. personer med funksjonsnedsettelse.
- Skiløype der det er naturlig
- Turtraséer for gående, de med barnevogn og joggere

Grad av opparbeiding

Stier som er lette og rimelige å opparbeide og vedlikeholdes prioriteres.

Grunneier

Sikring og stell av de klassiske eksisterende turruter er prioritert. Disse retningslinjene er i tråd med kommuneplanen samt Kultur- og kirkedepartementets veileder for tilrettelegging av turveier, løyper og stier

INNSPILL

Forslag	Hvor	Kategori	Begrunnelse fra forslagstiller	Vurdering
Bjørn Jakobsen	Sammenhengende løpesystem	Turvei/skiløype	Grep for et helårig løpesystem på begge sider av E6	Tas ikke inn i forslaget. Forslaget er visjonært og kan egne seg som et langsiktig mål for en «Narvik-modell». og må vurderes senere. Må utredes iht fysisk tilgjengelighet, snømengde , samt behov.
Herjangen grunneierlag	Herjangen	Gamle ferdselsveier	Atkomstveiene til fjellet er skåret over av ny E10, ikke tilfredsstillende avbøte de tiltak	Tas inn i forslaget. Området Herjangen må vurderes som eget prosjektet og registrering. I den sammenheng kan innspillet også vurderes.
Lars Sunnaas	Narviks klassiske høyder	Turvei	Nærturløyper	Tatt inn i planforslaget
Jan Rognmo, Narviksenteret	Bjørnfjell	Tursti	Krigshistorisk løype	Tatt med i handlingsprogrammet. Narvik krigshistorie er en viktig del av byens identitet. Utarbeidelse av egne turkart og løyper med fokus med krigsminner og hendelser vil være en god formidling. Man er positiv til et slikt prosjekt, men at andre aktører enn kommunen bør være pådrivere og ha prosjektledelse av dette..
	Oscarsborg (Fjellveien – Blåkløkkeveien)	Tursti	Krigshistorisk løype i nærmiljøet	
	Framnes (Durmålshaugen)	Turvei	Krigshistorisk løype i nærmiljøet	
	Framnes – Lillevik Torpedotunell	Turvei	Krigshistorisk løype i nærmiljøet	
	Kyststien: Framnes – Jaklamyra – Lillevik - Ornes	Turvei/Kyststi	Krigshistorisk løype i nærmiljøet	
Anita Johansen, FFO	Rallarveien, fra Katterat stasjon	Gammel ferdselsvei	Synshemmede, rullestol, hørselshemmede	Tatt delvis inn i planen. Sikrer at tilgjengelig ruter er viktig for sikre alle tilgang til friluftsområder, særlig nærfriluftsområdet. Innspillene vil fortløpende bli vurdert for muligheten for en mer universelt tilpasset sti.
	Galapagos	Turvei	HC-tilpasset løype Synshemmede, rullestol, hørselsh.	
	Kyststien – Veteranplassen - Jaklamyra	Turvei	HC-tilpasset løype Synshemmede, rullestol, hørselsh.	
	Matildestien – Jaklamyra	Turvei	HC-tilpasset løype Synshemmede, rullestol, hørselsh.	
	Tøttaporten – Førstevatnet - Pumpvatnet	Turvei	HC-tilpasset løype Synshemmede, rullestol, hørselsh.	
Mikael af Ekenstam, for stisyklistene og skikjøremiljøet	Kjerkeveien på Ankenesfjellet	Gammel ferdselsvei	Terrensykkelrute	Vurderes fortløpende om stier skal klassifiseres til ulike brukergrupper.
	Rallarveien	Gammel ferdselsvei	Terrensykkelrute	
	Reinnesfjellet		Terrensykkelrute	
	Vassdalen-Gressvatnet	Gammel ferdselsvei	Terrensykkelrute	
	Tøttadalen	Turvei	Terrensykkelrute	
	Tøttaporten- Førstevatnet- Vassheim-Rørgata- Tøttaporten	Turvei	Terrensykkelrute	
Sportsklubben Hardhaus	Ankenesfjellet	Tursti		Er tatt med i planen
Emmenes barnehage	Kyststi Ankenes – Emmenes	Turvei	Lavterskel	Er tatt med i planen
Ole G. Johansen og	Nygårdsfjellet,	Utfarts-	Allmennhetens	Løses i egen sak.

A. Sørensen, NOJFF og NOT	Skitdals-høgda, Jernvatnet, Pettersenvatnet, Nordstrøm-vatnet og Bjørnfjell	parkering langs E10	atkomst til Holmvasshytta, Næverfjellhytta og Hundreårsbua.	
Strandpromenaden i Bjerkvik	Strandpromenaden og Sjøveien på Prestjord	Turvei/ Kyststi	Trafikksikker atkomst, tilrettelegging fra sentrum	Tas med i planforslaget
Grunneierlaget for Elvegårdselva	Elvegårdselva Bjerkvik – Hartvikvatnet Sone 1 til Lakshølla.	Turvei	Gamle Elvegårdsbrua Lakshølla og til Vassdalsbrua, rydding og skilting og registrering av inngrep.	Tas med i planforslaget

STI- OG LØYPENETTET OMRÅDEVIS

Turrutene og tiltakene er presentert områdevis. Narvik kommune er delt i 13 geografiske områder.

Narvikhalvøya Klassiske høyder i byen

Narvikhalvøya	(Áhkkánjárga)
Narvikhalvøya Fagernes	(Čoalbmi)
Ankenes og Håkvik	(Onká - Ginnasluokta)
Skjomen	(Skievvá)
Beisfjord	(Ušmá)
Rombaken	(Ruoppat)
Nygårdsfjellet	
Bjørnfjell	(Bonjovárri)
Rallarveien	
Vassdalen	(Áravuopmi)
Bjerkvik, Herjangsfjellet og Veggfjellet	(Rahkka-Veakkovárri)
Øyjord	(Seavgonjárga)
Narvikfjellan (NOTs hyttenett)	

Alle klassiske turruter er tegnet inn på kart og i database med unike nummer. Det vises til vedlegget beskrivelser av turstier og turveier for nærmere informasjon om de enkelte rutene.

NARVIKHALVØYA (Áhkkánjárga)

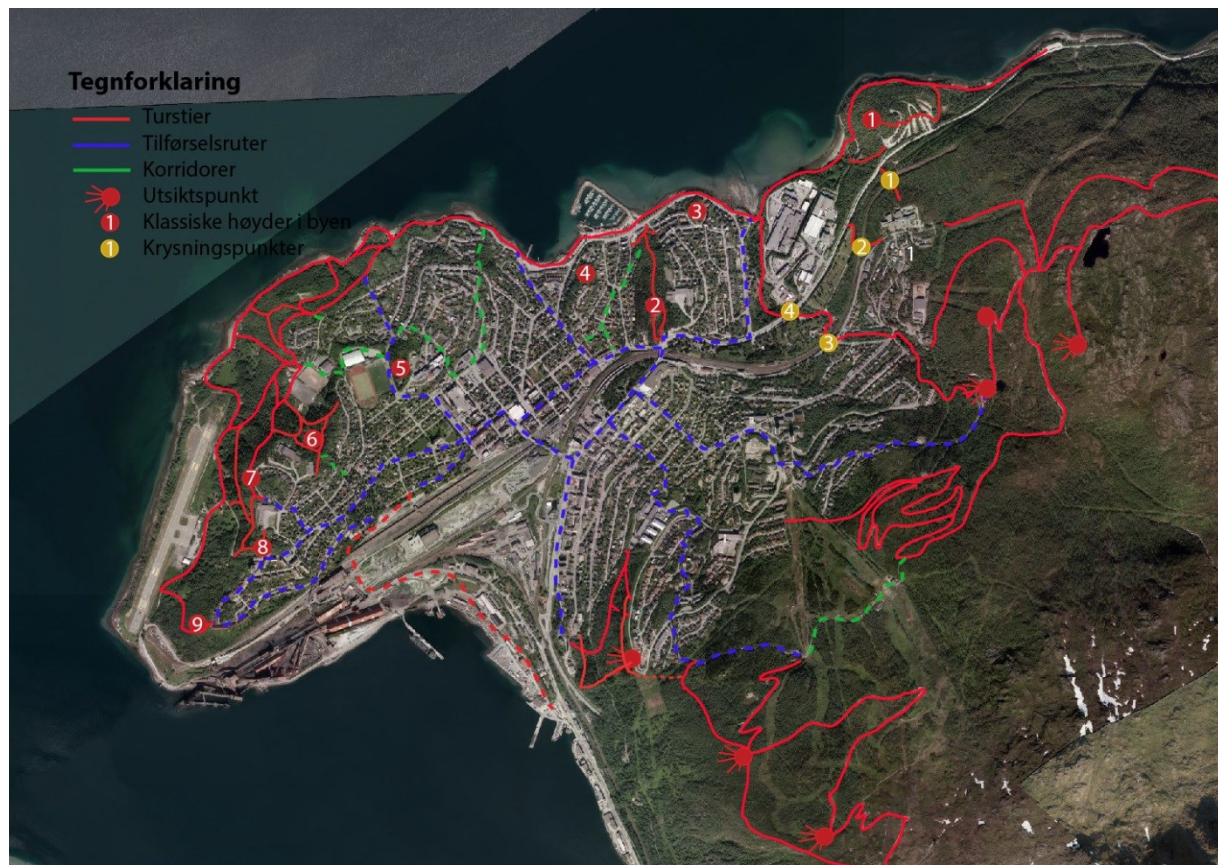
Hovedgrep

Byen ligger mellom fjord og fjell og har et variert og sammenhengende stisystem som består av

- De klassiske høydene
- Utsiktspunkt
- Kyststien – turvei og sti Framnesodden – Veteranplassen, med tilførselsruter via gatenettet
- Korridorer og snarveier
- Turstier og turveier i Elvedalen, Hagebakkeskogen og Fagernesfjellet
- Preparert skiløype (Kobberstadløypa)
- Nye sykkelstier

- Krysninger av E6 og jernbanen (gult)

Dette er en infrastruktur som vil sikre alle, uavhengig av bosted og funksjonsnivå, lett tilgang til et mangfold av vandrерuter og grøntanlegg med naturkvaliteter, utsikt og kulturminner

Kart over eksisterende hovednett stier, turveier og skiløyper i Narvik by.

Taraldsvikdalen, eller Elvedalen, og terrenget rundt Furumoen representerer en spesiell ressurs for Narvik by. Elvedalen er et viktig grønnstruktururområde som bl.a. omfatter Narviks Skulpturlandskap Nordland.

Elvedalen og områdene rundt Furumoen er blitt stadig vanskeligere tilgjengelig pga. økt biltrafikk på E6 og de siste par årene pågående omlegginger og bygging av Hålogalandsbrua. Jernbanelinja og E6 deler byen og er barrierer for gående og syklende som skal beveges seg mellom fjord og fjell.

fra nedre Elvedalen til E6 i dag

I krysningene ved 1 Ornes, 2 Grunnstadbrua, 3 Narvik gravlund og 4 Elvedalen bør det bygges trafikksikre passeringer som del av vegprosjektene knyttet til E6 og Hålogalandsbrua.

Til venstre:
Trafikksikre
barrierer ved
1 Ornes
2 Grunnstadbrua
3 Narvik gravlund
4 Elvedalen

Til høyre:
Slik kommer stien opp

ANKENES – HÅKVIK (Onká – Ginnasluokta)

Hovedgrep

I byen mellom fjord og fjell er et sammenhengende vandre- og turrutesystem satt sammen av

- Kyststi fra Båthavna til Sjøbuneset
- Korridorer og snarveier mellom bebyggelsen til fjorden og fjellet
- Turstier og turveier i Håkvikdalen og på Ankenesfjellet
- Preparert skiløype og alpinanlegg
- Kjerkeveien, gammel ferdselsvei Ankenes - Håkvikdalen
- Kryssninger E6

Totalt har vi registrert ca. 15 turruter som alle er mye brukt av lokalbefolkninga som pga. de mange adkomstene fra bebyggelsen ikke trenger å bruke bil for å komme til fjells.

På vinteren prepareres skiløype fra både Ankenes og Håkvik opp til Ankenesfjellet. Både Ankenes og Håkvik har lysløyper. Enkelte gamle stier blir mye brukt av terrengsyklister, f. eks.

Kjerkeveien, den gamle ferdselsveien fra Håkvikdalen til Ankenes kirke.

Fra Ankenes torg til Søndre Håkvik blir den ubebygde delen av strandsonen mye brukt som turområde, også av skole og barnehage. Her er det mulig å etablere og opparbeide en Kyststi fra moloen til Håkvik.

BJERKVIK (Rahkka)

Hovedgrep

Sommerrutene på Herjangsfjellet er gamle adkomster til skogteiger, hytter og kraftlinjer. Skiløypene på Herjangsfjellet prepareres og sporlegges på seinvinteren og er foruten lysløypene i Bjerkvik, av de best vedlikeholdte løypetraséene, og det lengste og mest allsidige lysløypenettet i Narvik. Ol' Krok-veien er en gammel ferdselsvei mellom Herjanger og Saltvatnet/Revelvhøgda via Maridalen (Váibmovággi). Det går flere stier og skogsveier fra Herjanger opp mot Herjangsfjellet.

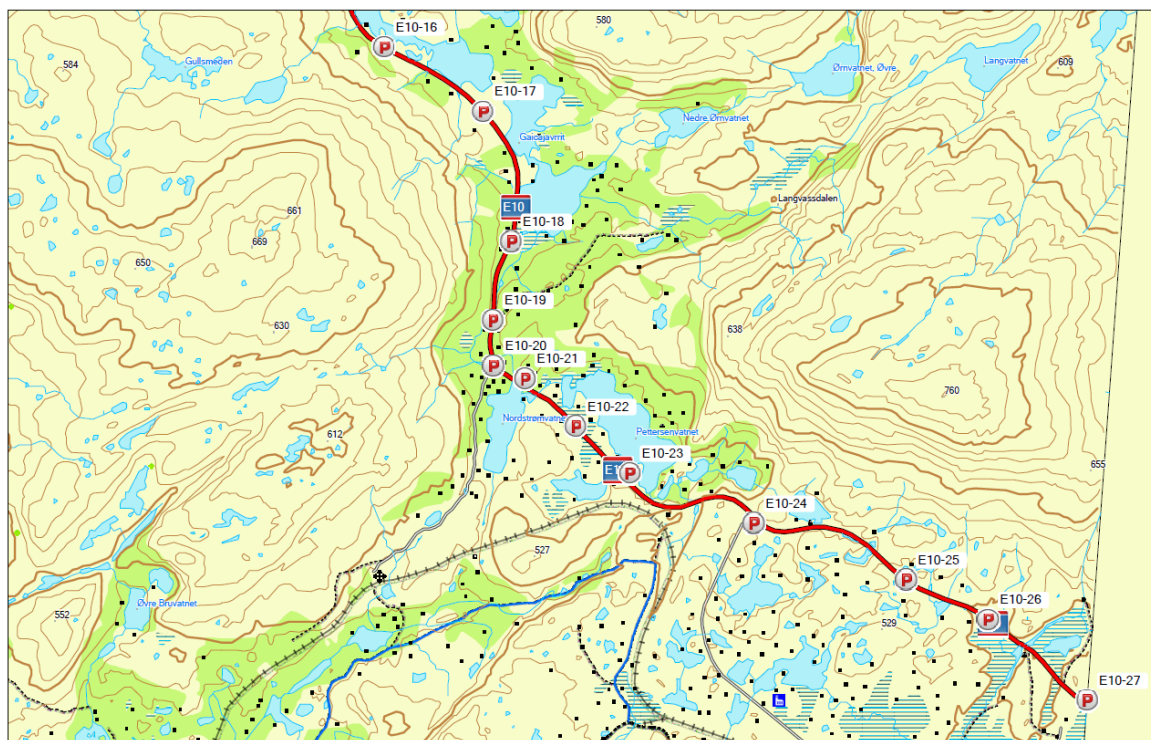
Det er kommet innspill om å etablere en kyststi fra Bjerkvik vestover mot Herjanger langs en gammel ferdselsvei via Prestjordneset og Kvitbergvika.

Trafikksikkerhet og kryssing E6

E10 skjærer av flere av de gamle bygdestiene/ferdselsveiene fra Herjanger til fjells, og atkomstene er ikke sikret. Som erstatning for bygdestien som gikk fra Herjanger øst for Narvik 1940 (der står en port på oversida av vegen) bør det etableres en trafiksikker atkomst fra vegvesenets avkjørsel «Narvik 1940».

UTFARTSOMRÅDENE OG PARKERING LANGS HOVEDVEINETTET

I Narvik som i landsdelen forøvrig går mange stier og løyper ut fra hovedvegnettet og mellomriksveger, riksveger og fylkesveger som til tider er svært trafikkbelastede. Statens vegvesen har i lang tid tatt ansvar for drift – og vedlikehold av parkering og rasteplasser langs riks- og fylkesveger. Utfartsparkering kan være utfordring på vinterstid.

Topo Adventure CD15 Harstad
2008, Statens kartverk - Geodata, Norway
Revisor © 1981 Garmin

Parkeringsplasser E10

GARMIN

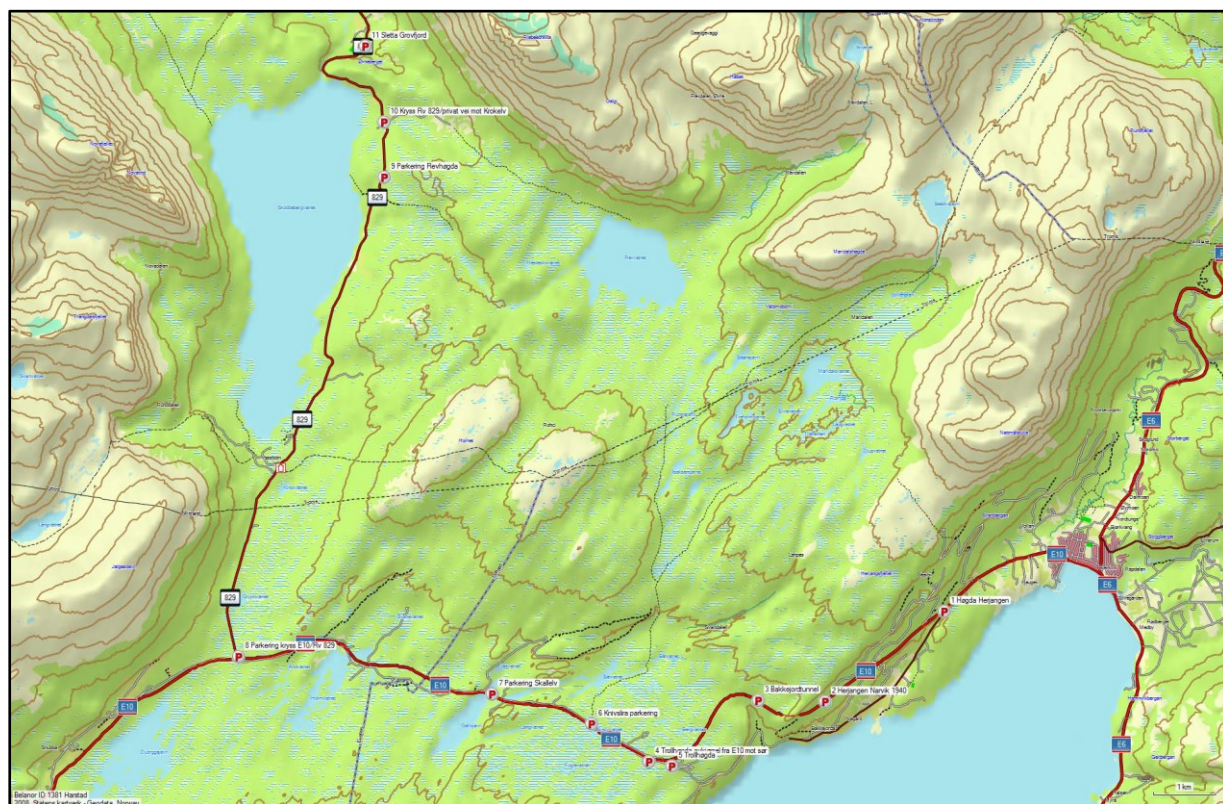
P-plass	Lokalitet	Vintervedlikehold pr. 2015	Koordinater
E10-1	Stigning opp mot Trollvatnet	Brøytes noen ganger på vinteren	33 W 610748 7597704
E10-2	Lille Trollvatnet. Venstre side	Brøytes sent på vinteren Hytteteierforeninga	33 W 611745 7598195
E10-3	Trollvatnet brøytestasjon. Høyre side	Brøytes Statens Vegvesen	33 W 612180 7598440
E10-4	Setervatnet. Høyre side	Statens Vegvesen	33 W 612962 7600005
E10-5	Sirkelvatnet. Høyre side	Brøytes	33 W 613610 7600611
E10-6	Nedre Jernvatnet. Høyre side	Brøytes Statens Vegvesen	33 W 614581 7601393
E10-7	Skitalshøgda. Venstre side	Brøytes ikke	33 W 617488 7603233
E10-8	Skitdalsvatnet. Venstre side	Brøytes ikke	33 W 617771 7603140
E10-9	Øvre Jernvatnet. Høyre side	Brøytes Statens Vegvesen	33 W 620319 7602575
E10-10	Skogvatnet nedre. Høyre side	Brøyting på oppdrag. Privat.	33 W 621311 7601871
E10-11	Skogvatnet. Venstre side	Statens Vegvesen	33 W 621646 7601316
E10-12	Skogvatn Gjestehus. Venstre side	Brøytes ikke	33 W 621882 7600428
E10-13	Urdalen sving. Høyre side	Brøytes ikke	33 W 621969 7599048
E10-14	Urdalsvatnet. Venstre side	Brøytes ikke	33 W 622655 7598698
E10-15	Langvatnet nord. Venstre side.	Statens Vegvesen	34 W 377517 7598333
E10-16	Langvatnet midtre. Venstre side	Statens Vegvesen	34 W 377917 7597651
E10-17	Geitvatnet nedre. Venstre side	Bjørnfjell hytteforening	34 W 378407 7597300
E10-18	Geitvatnet øvre. Venstre side	Bjørnfjell hytteforening	34 W 378521 7596638
E10-19	Mot Langvassdalen. Venstre side	Bjørnfjell hytteforening	34 W 378408 7596244
E10-20	Nordstrømvatnet. Høyre side	Brøyting på oppdrag. Privat	34 W 378400 7596015
E10-21	Nordstrømvannet. Venstre side	Bjørnfjell hytteforening	34 W 378558 7595941
E10-22	Pettersenvatnet midt. Høyre side.	Bjørnfjell hytteforening	34 W 378806 7595686
E10-23	Pettersenvatnet sør. Venstre side	Bjørnfjell hytteforening	34 W 379073 7595438
E10-24	Topp Pettersenbakken. Høyre side	Bjørnfjell hytteforening	34 W 379697 7595154
E10-25	Bjørnfjellplatået midt. Høyre side.	Bjørnfjell hytteforening	34 W 380463 7594831
E10-26	Bjørnfjellplatået øst. Begge sider	Brøytes på forespørsel, Bjørnfjell hytteforening	34 W 380874 7594610
E10-27	Tollstasjonen	Brøytes Statens Vegvesen	34 W 381363 7594179

E 10 Herjangsfjellet – Fv 829 Saltvatnet

Oversikt over parkeringsplasser Bjerkvik - Herjangsfjellet - Saltvatnet

P-plass	Lokalitet	Kommentarer	Koordinater
1	Herjangshøgda	Ved avkjørsel fra E10 mot Herjangen	33 W 601873 7605537
2	Herjangen Narvik 1940	Stor rasteplass ved minnesmerke Narvik 1940	33 W 600008 7604019
3	Herjangen Bakkejordtunnel	Parkeringsplass 400 m NV for Bakkejordtunnelen	33 W 600008 7604019
4	Trollhøgda	Parkering like etter avkjørsel fra E10 mot Trollhøgda (sør).	33 W 597201 7602947
5	Trollhøgda	Stor P-plass ved gamle servicesenter. Privat grunn?	33 W 597573 7602889
6	Knivslirvatnet	for vinterturer	33 W 596493 7603345
7	Herjangsfjellet Skallvatnet	Stor parkeringsplass på nordsida av veien ved Skallvatnet	33 W 594626 7603931
8	Kryss E10/Rv 829	Stor parkeringsplass nordøst i krysset.	33 W 590511 7604377
9	Revelvhøgda Fv 829	Typisk vinterstartsted. Gjerdeanlegg for oppsamling av rein.	33 W 592580 7612124
10	Kryss Rv 829/vei mot Krokkelva	Ingen parkeringsmuligheter.	33 W 592545 7613004
11	Sletta Grovfjord Fv829	Idrettsplass. Gode parkeringsmuligheter.	33 W 592198 7614208

HANDLINGSPLAN - PRIORITERTE PROSJEKTER

Prioritering av turvei-prosjekter

Prior.	Turvei/ større prosjekt	Geografisk område	Vei fra før	Tiltak	Ansvar
1	Elvedalen - Elvefaret - Siksakveien	Narvikhalvøya	Ja	Skulpturland-skapspark med UU Rydding sti Restaurering	Narvik kommune i samarbeid med andre
2	Kyststi	Narvikhalvøya	Ja	UU	Narvik kommune i samarbeid med andre
3	Tøttadalen	Narvikhalvøya		Sikre gode tilrettelagte tilgjengelige stisystem	Narvikfjellet
5	Elvegårdselva	Bjerkvik	Ja		Elvegårdselva gr. lag
5	Krigsminnesti	Hele kommunen	Delvis	Helhetlig krigsminne	Samarbeidsprosjekt
6	Kyststi	Ankenes - Håkvik	Delvis	UU	Midtre Hålogaland friluftss
7	Rallarveien	Rombak-Bjørnfjell	Ja	Restaurering	Rombaksbotn gr. l
8	Orneshaugen-Karivika - Ornesvika	Narvikhalvøya	Ja Delvis	Rundturløype Geologiløype	Midtre Hålogaland friluftsråd
9	Utsikten - Carl Gulbrandsens park	Narvikhalvøya	Ja Delvis	UU	Midtre Hålogaland friluftsråd
10	Solhaugen-Jaklaskogen	Narvikhalvøya		UU	Narvik kommune i samarbeid med andre
11	Kyststi	Bjerkvik	Delvis		Velforeninger
12	Skamdalen	Beisfjord - Skjomen			Velforeninger
13	Sanitære tiltak ved turveier	Hele kommunen		Vurdere forslag på etablering av toalett m.m ved populære utfartsområder	Narvik kommune

Prioritering av tursti-prosjekter

Nr.	Tursti/mindre prosjekt	Geografisk område	Sti fra før	Tiltak	Ansvar
1	Ol'Krokveien	Bjerkvik	Ja	Skilting, Raste-plasser. Klopper	Skaug gr. lag
2	Fjellheim-Fagerfjellet	Narvikhalvøya	Ja	Skilting. Bevaring natursti	Narvikfjellet AS
3	Hagebakkeskogen-Fjellheim	Narvikhalvøya	Ja	Rydde naturstiene. Restaurere vandreveier.	Velforening eller grunneierlag
4	Einarvika - Kvitvika	Narvikhalvøya	Ja	Trebruer/vandringer. Skilting.	
5	Emmenesveten	Ankenesfjellet	Ja	Rydding Skilting	Sportsklubben Hardhaus

ANLEGG OG DRIFT - ORGANISERING OG FINANSIERING

Vedlikeholdet av turstier og turveier kan ligge på flere ulike nivå og kan bestå av:

Arbeid med selve traséen

- Ettersyn og rensk av grøfter og stikkrenner etter vårløysing og ekstremvær
- Klipping og slått i løypetrasé

- Slått av kanter og sideareal
- Skjøtsel og beskjæring av kratt og trær langs trasé
- Ettersyn og planering/høvling av gruslagt trasé
- Ettersyn og rengjøring/kosting av asfaltert trasé, evt. utbedring av skader og sår
- Ettersyn og kontroll av lysarmatur og lamper, sikringsskap og sikringer

Sanitære behov og hygiene

- Toaletter og renhold
- Renovasjon

Informasjonstiltak

- Kart, publikasjoner, internett
- Utarbeiding av skilt og informasjonstavler
- Montering og ettersyn av skilt og informasjonstavler

Spesielt om sanitære behov og hygiene

Der mange mennesker ferdes og oppholder seg over tid, blir det behov for sanitære toalettløsninger, så også i friluftsområder og turløyper, spesielt der barnehager og personer med funksjonsnedsettelse. I dag fins publikumstoalett i Ornesvika. Det er satt opp utedo ved Førstevatnet.

Finansiering

Gjennom årene har frivillige lag og ildsjeler med å anlegge stier og løyper. Vedlikeholdet er verre. Det er en utfordring å etablere avtaler og ordninger, både i byen og i utmarka. For å få begrensede midler til å rekke lenger, er det viktig at kommunen bruker ressurser på å oppmuntre/motivere organisasjoner til å utføre deler av vedlikeholdet, evt. i spesielle tilfeller også anlegg og oppgraderingsarbeider. Dette bør forankres gjennom skriftlige avtaler mellom Narvik kommune som oppdragsgiver og den enkelte organisasjon.

Sildvikfondet bør knyttes til tilrettelegging/ anlegg samt drift og vedlikehold av stier og turveier som er prioritert i handlingsprogrammet.

Det finnes også tilskuddsordninger gjennom fylkeskommunen, samt statlig nivå. I noen tilfeller kan det være aktuelt å vurdere utbyggingsavtaler gjennom plan- og bygningsloven som

virkemiddel, for å sikre etablering og opparbeiding av traser og stier.

Skjøtsels- og vedlikeholdsplan

Etter hvert som prosjekter planlegges, søkes finansiert og iverksettes skal det utarbeides drift-, vedlikehold- og informasjonsplaner for alle tursti og turveiprosjekter. Kommunen er ansvarlig for å se til at dette er gjort i forbindelse med alle søknader om finansiering. På denne måten sikrer man at ivaretagelse av rettigheter og god informasjon utad.

For prosjekt/turstier foreslås følgende oppsett for drift-, vedlikehold- og informasjonsplan:

Tiltak	Status	Planlagte oppgaver
Løypeansvarlig		
Merking/rydding		
Informasjonstavle		
Båndtvang skilt		
Retningsskilt		
GPS -registrering		
Rutebeskrivelse		
Publikasjoner		
Internett		
Kantslått		
Stikkrenner		
Kvileplasser		
Toalett		
Annet		

Vedlegg 1

OM STIENS RETTSVERN

Retten til å ferdes

Retten til fri ferdsel og opphold i naturen, allemannsretten, er en historisk rettighet som er hjemlet i friluftsløven (Lov av 28.6.1957 om friluftslivet med tilføyelser). Retten er knytta til typen områder og ikke til eiendoms- eller planmessig status.

Allmennsretten i utmark står sterk gjennom Friluftsløven § 2 som sier « *utmark kan enhver ferdes til fots hele året, når det skjer hensynsfullt og med tilbørlig varsomhet. Det samme gjelder ferdsel med ride- eller kløvhest, kjelke, tråsykkel eller liknende på veg eller sti i utmark og over alt i utmark på fjellet, såfremt ikke kommunen med samtykke av eieren eller brukeren har forbudt slik ferdsel på nærmere angitte strekninger. Kommunens vedtak må stadfestes av fylkesmannen.*»

Hevd

Ferdselsrett kan etableres gjennom hevd, men er vanskeligere som rettsvern enn mange er klar over. Reglene står i hevdsloven fra 1966, og flere vilkår må være oppfylt. Hevd påberopes ofte for domstolene, men terskelen for gjennomslag for at ferdselsrett er etablert ved hevd, er høy.

Merking og skilting bidrar til at stien brukes og holdes ved like. Slik tilrettelegging kan bare gjøres med tillatelse fra grunneier. Kommunen kan unntaksvis treffe beslutning om merking og skilting mot grunneierens vilje, etter reglene om inngrepsløyve i friluftsløven § 35. Tanken bak denne bestemmelsen er at en enkelt grunneier ikke skal kunne hindre fremføring av en sammenhengende trasé som berører mange eiendommer. Hovedregelen er alltid å søke en løsning basert på frivillig avtale. Merking og skilting er uansett ingen garanti mot at stien må vike.

Arealplanlegging

Kommunens arealplaner og reglene i plan- og bygningsloven er et godt verktøyet for å sikre stier og ferdselsmuligheter i områder som er under press. I kommuneplanens arealdel kan arealformål kombinert med hensynssoner og planbestemmelser legge grunnlaget for at stier og ferdselsårer skal holdes åpne og eventuelt skiltes eller merkes gjennom et område som bygges ut. Tilsvarende kan gjøres på et mer detaljert nivå i reguleringsplan, ved å kombinere arealformål med hensynssoner og planbestemmelser.

Adgangen til å legge til rette

Friluftsløven gir adgang til å holde i hevd gamle stier og ferdselsårer for allmennhetens tradisjonelle ferdsel til fots, på ski, osv. Turfolk, frivillige organisasjoner eller kommunal myndighet kan bidra til å videreføre bruken av stien på vegne av allmennheten. Kommunen og samarbeidspartnere kan f. eks. utgi turkart der klassiske ruter er inntegnet uten at det må foreligge avtale med grunneiere. Anlegg av nye stier og løyper, vesentlig utvidelse eller endring av eksisterende eller vinterpreparering av løyper, krever avtale med grunneier eller rettighet sikra på annen måte.

Allemannsretten

Friluftsløven gir allmenheten rett til ferdsel, høsting, opphold og aktivitet i naturen, uavhengig av hvem som eier grunnen. Alle har lov å ferdes til fots på eksisterende ferdselsårer og stier, og kommunen kan utarbeide turkart der eksisterende stier er inntegnet uten at det må foreligge avtale med grunneier om dette. Likevel bør man alltid søke samarbeid og å holde grunneier informert.

Naturvennlig tilrettelegging

Når man tilrettelegger for friluftsliv må man avveie mellom det å bevare natur- og kulturlandskapet mot det å legge til rette for at alle skal kunne utøve friluftsliv. Med naturvennlig tilrettelegging mener vi alle de hensyn og tilpasninger som må gjøres for at tilrettelegging for friluftsliv skal bidra til å ivareta opplevelseskvaliteter samtidig som man ikke foretar unødige eller skjemmende inngrep i naturmiljø og kulturlandskap.

Kommunene kan stille krav om at naturvennlig tilrettelegging og universell utforming legges til grunn i alle prosjekter som igangsettes og f. eks. følge DN-håndbok 27-2006 samt veileder for tilrettelegging av turveier, løyper og stier, Kultur – og kirke departementet i 2008. Ved tilrettelegging i vernede områder skal vernemyndigheten kontaktes.

Kulturminner

I Narvik kommune finnes det mange kulturminner i marka som det er viktig å ta hensyn til ved etablering av nye og oppgradering av gamle stier, turveier og turløyper.

Narviks spesielle krigshistorie kan spores mange steder i terrenget og skal hensyntas.

Det er viktig å unngå konflikter med automatisk fredete kulturminner. Ved anlegg av stier, turveier, turløyper og skiløyper utover rydding av vegetasjon, skal kulturminneavdelingen i Nordland fylkeskommune og kulturvern avdelinga i Sametinget kontaktes.

Grunneieravtaler

Ved tilrettelegging og merking av enkle naturstier er det som regel tilstrekkelig med muntlige tillatelser fra grunneier. Muntlige avtaler bør dokumenteres ved at det sendes et datert brev til grunneier med kart over traséen og en oppsummering av de vilkår man er blitt enige om.

Tilretteleggingstiltak ut over vanlig bruk, f. eks. anlegg av nye stier og turveier, utvidelser eller endring av eksisterende stier/veier, fjerning av vegetasjon og steiner, bygging av klopper og gjerdeklyvere, merking og skilting krever avtale eller at rettighet sikres på annen måte.

Finansiering via Spillemiddelordninga krever skriftlige avtaler. Avtalene bør være skriftlige for å forhindre framtidige konflikter.

Tinglysing sikrer at retten videreføres ved et eierskifte. Avtale er nødvendig kun på eiendommer der det er aktuelt med fysiske tiltak. Tillatelse må være innhentet før tiltaket settes i gang.

Rettighet for tilrettelegging kan skaffes gjennom:

- Frivillige avtaler, med eller uten vederlag, tinglyst eller ikke tinglyst.
- Rett til å skilte og merke traséer etter friluftsloven § 35.
- Erverv (avtale om kjøp, bruk av offentlig forkjøpsrett, ekspropriasjon).
- Sikring gjennom bruk av plen- og bygningsloven

Om en grunneier motsetter seg skilting og merking og annen tilrettelegging for lovlig ferdsel, kan ferdsel over eiendommen anvises ved f.eks. skilt eller enkelt kart på naboeiendommen.

Kommuneplanen bør ha som mål å sikre friluftsområder og løypenettet med forpliktende grunneieravtaler og regulere hovedtraséer ved behov.

Vedlegg 2 AVTALE OM TURSTIER OG SKILØYPER

Avtaleformularet ble utarbeidet i 1991 av Norges Skogeierforbund og Friluftslivets Fellesorganisasjon i fellesskap. Formuleringene er godkjent av Kulturdepartementet for bruk i forbindelse med søknader om tippemidler. Direktoratet for naturforvaltning har godkjent avtalen for bruk i forbindelse med søknad om tilskudd fra statlige friluftslivsmidler.

1. Avtaleparter

Grunneier/ utmarkslag ...

Adresse

Postnr. og poststed

Tlf. nr. arbeid

Løypeholder Lag/ kommune ...

Adresse

Postnr. og poststed

Tlf. nr. arbeid

2. Avtalens intensjon og formål

Avtalen endrer ikke det lovfestede og hevdvunne prinsippet om fri ferdsel.

Avtalen brukes bare i forbindelse med tilrettelegging av tursti og skiløype.

Avtalen tar sikte på å tilrettelegge for friluftslivet et godt tursti- og skiløypetilbud for turgåing/skiløping og naturoppleveling, mosjon og trening året rundt. Tilretteleggingen skal skje på en måte som imøteser allmennhetens behov samtidig som det skapes minst mulig ulempe for grunneiers næringsmessige utnyttelse av eiendommen.

3. Definisjon av turruter og løyper

Med løyper i henhold til denne avtale menes:

A) Tursti

Tursti er trase for ferdsel til fots som kan være ryddet for vegetasjon, men uten eller liten grad av opparbeiding av grunn. Den er vanligvis skiltet og merket, og bredda er 0,5 m til 1,0 m.

Slik tursti er merket med tynn, blå strek på vedlagte kart. Antatt lengde er ca. km innen området. Det skal ikke foretas terrenginngrep i traseen.

B) Skiløype klasse I

Slik løype er ikke beregnet for maskinpreparering. Den kan ha største ryddebredde mellom trestammene på 2 meter. Slik løype bør i minst mulig grad ha preg av å være en bearbeidet trase. Etter avtale med grunneier kan løypene sikres tilstrekkelig snødekke ved oppkvisting av trestammene, og den kan om nødvendig utvides i skarpe svinger eller i svinger i bratt terreng.

Slik skiløype er merket med tynn, rød strek på vedlagte kart. Antatt lengde er ca. km innen området. Det skal ikke foretas terrenginngrep i traseen.

C) Skiløyper klasse II

Slik løype er beregnet for maskinpreparering. Den kan ha en største ryddebredde mellom trestammene på 3 meter.

Etter avtale kan løypene sikres tilstrekkelig snødekke ved oppkvisting av trestammene, og de kan om nødvendig utvides i skarpe svinger eller i svinger i bratt terreng.

Slik løype er merket med tykk, rød strek på kartet. Antatt lengde er ca. ... km innen området. Terrenginngrep i traseen avtales særskilt.

4. Rettigheter

Grunneiers rettigheter er i prinsippet uberørt av denne avtalen.

Foreningen har rett til merking, skilting og vedlikehold av turstiens/skiløypens farbarhet og bredde. Dette omfatter:

- Merking og skilting etter standarden til Turskiltprosjektet
- Skilt skal ikke festes på levende trær, men plasseres på nedsatt stolpe.
- Rydding av vegetasjon i og rundt traséen.
- Mindre tiltak i grunnen (fjerning av stein og stubber).
- Utlekning av bru/klopp og vedlikehold av disse.
- Kavlelegging/svilling.
- Oppsetting av gjerdeovergang og/eller grind.
- Preparering av skiløype.

Laget har grunneiers samtykke til å nytte tidsmessig maskinelt utstyr for oppkjøring av skiløype innenfor løypeklassens bredde. For øvrig gjelder lov om motorisert ferdsel i utmark.

5. Ansvar

Valg av trasé for tursti og skiløype utover eksisterende traséer ved avtalens inngåelse skal skje i samarbeid mellom partene. Dette for å sikre færrest mulig potensielle konfliktpunkter.

Traséen skal ikke hindre naturlig og påregnelig utnytting av eiendommen. Dersom tursti eller skiløype legges i eksisterende skogsvei eller krysser slik vei, medfører dette ingen begrensning i grunneiers rett til å bruke veien.

Dersom grunneiers virksomhet i vesentlig grad vanskeliggjør bruk av tursti eller skiløype (f. eks. større skogsdrift eller endringer i arealbruken) plikter grunneier å varsle lagt om dette i god tid, samt eventuelt foreslå alternativ trasé. (Det skal avtales om det skal settes opp, og eventuelt hvem som skal sette opp varselskilt).

Under hogst og framkjøring forutsettes det at grunneier tar rimelig hensyn til at traséen ikke unødig sperres eller ødelegges.

Løypeholder har rett til og ansvar for å vedlikeholde bru/klopp som den har lagt ut. Hvis grunneier ødelegger bru/klopp i løypa skal grunneier reparere den. Dersom det skal bygges bru/klopp i skogsvei, skal dette avtales særskilt. Det samme gjelder hvor det kan være aktuelt å legge om traséen for å unngå slik bru/klopp.

Der skiløyper krysser vedlikeholdte gjerder, sørger løypeholder for å lage og sette opp og vedlikeholde grind, og at den blir satt opp innen 1. juni om våren og tatt ned etter 1. oktober om høsten. Løypeholder plikter å rydde opp avfall og søppel langs traséen etter hver sesong.

Der tursti passerer grunder eller gjerder som er i bruk, plikter løypeholder å sette opp innretning som skal hindre at beitedyr slipper ut.

Dersom løypeholder eller engasjert personell skader skog utenom avtalt trasé-bredde, kan grunneier kreve erstatning. Erstatningens størrelse fastsettes ved avtale eller etter landbruksetatens beregning. Eventuell breddeutvidelse utover avtalt løypeklasse, skal avtales særskilt mellom partene.

Andre terrenginngrep i traséen enn de som er nevnt i pkt. 4 avtales.

6. Vederlag

Dersom anlegg av skiløyper fører til tap for grunneier som overskrider det som følger av allmennhetens rett til fri ferdsel, kan vederlag avtales.

Tilrettelegging for tursti og skiløype klasse I vil normalt ikke påføre grunneier noe tap og utløser derfor normalt heller ikke avtale om vederlag.

Et vederlag til grunneier er ikke betaling for bruk eller skilting og merking av traséen, men godtgjørelse for tap ved hogst av trær, tap av skogproduksjon i traséen og merkostnad ved hogst og transport. Der vederlag avtales, må partene avtale om dette skal være et engangsbeløp eller et årlig beløp. Vurdering av eventuell størrelse bør fastsettes i samarbeid med landbruketaten.

7. Varighet

Denne avtalen gjelder i ... år.

Dersom ingen av partene sier opp eller ønsker å endre avtalen løper den automatisk for 10 nye år. Dersom en av partene ønsker endring/oppsigelse, må den andre part informeres om dette 1 år før avtalens utløp.

Dersom partene i løpet av 10 års perioden er enige om endring/oppsigelse av avtalen, kan dette gjøre på et hvilket som helst tidspunkt.

8. Ansvar ved opphør

Dersom avtalen opphører, skal foreningen fjerne skilting/merking. Etter avtale med grunneier skal bru/klopp fjernes eller overføres vederlagsfritt til grunneier. Slik avtale gjøres skriftlig. Traseen skal være ryddet innen 1 år fra avtalens opphør.

9. Tvist

Tvist som måtte oppstå vedrørende denne kontrakt, avgjøres ved voldgift etter tvistemålslovens kap. 32 - Bestemmelser.

.....

Sted, dato, år

Underskrift

.....

Grunneier

.....

Løypeholder

Vedlegg 3 AVTALE LEIE AV GRUNN TIL SKILØYPE OG TURVEI

Navn på turvei/skiløype:

1. Avtaleparter

Leiertaker:

Grunneier: Gnr:..... Bnr:.....

Kommune nr.:

2. Avtalens formål

Å tilrettelegge et godt løypetilbud for trening, mosjon, rekreasjon og naturopplevelse året rundt. Turveien/skiløypa kan også fungere som skogsvei etter nærmere avtale.

3. Avtalens omfang

Avtalen gjelder trase for løype/turvei uten lys. Leid trase har en bredde på 10 m (kan reduseres til minimum 7 m) og en lengde på ____ m på nevnte eiendom, jf kartvedlegg, datert ____ . ____ . ____ (dd.mm..åååå).

Skogen kan ryddes i traséen, men ryddebredden skal minimaliseres men gi tilfredsstillende funksjon for turveien/skiløypa. Turveien/skiløypa forutsettes opparbeidet av stedlige masser i en bredde på standard skulderbredde på 3,5 m (maksimalt 4,5 m). Denne kan opparbeides og gruses. (grusingsbredden kan snevres inn til minimum 1,5 m dersom grunneier ønsker det). Leieren kan rydde, opparbeide og vedlikeholde turveien/skiløypa innenfor den leide traseen. Fører leierens virksomhet til skade utenom leid trasebredde, skal skadene erstattes etter avtale etter skogoppsynets beretning. Eventuell nødvendig rydding utover leid trase avtales særskilt.

4. Opparbeiding, bruk og preparering

Traséen skal brukes som kombinert turløype/skiløype og skogsvei der dette er et ønske fra grunneier. Opparbeidelsen skal skje uten kostnader for grunneier.

Leiertaker kan preparere skiløype i hele vintersesongen.

Alt vedlikehold av traséen er leietakers ansvar.

Leier har grunneiers samtykke til å nytte tidsmessig maskinelt utstyr for oppkjøring av løyper og vedlikehold i traseen. For øvrig gjelder lov om motorisert ferdsel i utmark.

Grunneier har rett til å transportere skogsvirke og -utstyr der løypa er kombinert skogsvei / turvei/skiløype etter nærmere avtale med leier. Når avtale er gjort, skal leier informere om dette i løypa.

5. Skilting

Leiertaker har rett til å skilte og merke turveien/skiløypa

6. Ansvar

Traséen skal ikke hindre naturlig og påregnelig utnytting av eiendommen.

Ved utnytting som i vesentlig grad vanskeliggjør leiers bruk av traseen, for eksempel større skogsdrift, massetak og lignende, plikter grunneier å varsle leieren om dette i god tid, samt anviser alternativ trase innenfor avtalens rammer.

Under hogst og framkjøring forutsettes det at grunneieren tar rimelig hensyn til at traseen ikke unødig sperres eller ødelegges. Eventuelle skader som påføres traséen gjennom grunneiers rettmessige bruk, er grunneiers ansvar.

Leietaker har alt ansvar knyttet til vedlikehold og drift av turvei/skiløype herunder bruer, eventuelle klopper og grus. Grunneieren har ikke ansvar for ulykker som skyldes uforsvarlig trasévalg, vedlikehold eller preparering. Leieren plikter å rydde avfall og søppel i traséen.

7. Permanent omlegging

I tilfelle endrede forhold kan begge parter ta opp spørsmål om omlegging av tidligere avtalt trasé.

8. Vederlag

Vederlag for leie i 99 år (evt. 40 år om ikke avtale oppnås) er en engangsutbetaling på kr ... for den delen av traséen som ligger på foran nevnte eiendom (... m²), jf kartvedlegg, datert .

9. Varighet

Denne avtalen gjelder i 99 år (evt. 40 år) og forlenges i perioder på 40 år ut over dette, så lenge den ikke er oppsagt. Oppsigelsen må i tilfelle foretas med minst ett års varsel før utløpet av den til enhver tid gjeldende avtaleperiode.

10. Ansvar ved opphør

Dersom leieavtalen opphører skal leieren fjerne eventuelle anlegg og rydde etter grunneiers anvisninger innen ett år fra opphørstidspunkt. Dersom dette ikke blir gjort, kan grunneier utføre rydding på leiers bekostning.

11. Tvister

Hvis det oppstår tvist om forståelsen av de enkelte punkter i avtalen, skal tvisten avgjøres med bindende virkning av en voldgiftsnemnd på 3 personer der hver av partene oppnevner en representant, og formannen oppnevnes av tingretten i Ofoten. Voldgiftsnemnda skal også ta stilling til fordeling av kostnader knyttet til tvistebehandlingen.

12. Tinglysning

Leietaker kan tinglyse denne avtalen på gnr... bnr..... Utgifter til tinglysning bæres av leietaker.
Dato Dato

.....

.....

leier

grunneier

Vedlegg: Kart over traseen datert